

Inventering av socialtjänstens insatser

Skåne län

Analysresultat för sex verksamhetsområden

Maj 2022

Innehåll

1	Arbetets bakgrund och syfte	<i>Sida 3 – 14</i>
2	Övergripande insikter	<i>Sida 15 – 16</i>
3	Resultat för verksamhetsområde äldre	<i>Sida 17 – 43</i>
4	Resultat för verksamhetsområde barn och unga	<i>Sida 44 – 70</i>
5	Resultat för verksamhetsområde funktionshinder	<i>Sida 71 – 97</i>
6	Resultat för verksamhetsområde missbruk och beroende	<i>Sida 98 – 124</i>
7	Resultat för verksamhetsområde socialpsykiatri	<i>Sida 125 – 151</i>
8	Resultat för verksamhetsområde våld i nära relationer	<i>Sida 152 – 178</i>

1

Arbetets bakgrund och syfte

Utredningen om Framtidens socialtjänst ger förslag på en ny socialtjänstlag

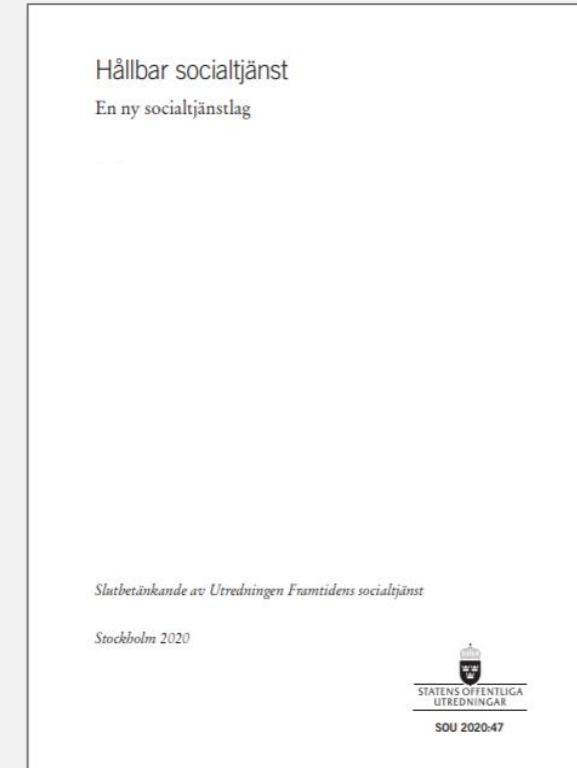
Ny socialtjänstlag

I augusti 2020 lämnade utredningen Framtidens socialtjänst in sitt slutbetänkande till Socialdepartementet, med förslag på en "Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag" (SOU 2020:47).

Exempel på förslag:

- Att en eller flera insatser kan tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning
- Att verksamhet inom socialtjänsten bedrivs i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet

Sammantaget skulle förslaget till en ny socialtjänstlag innebära en omställning av socialtjänstens organisering, arbetssätt och metoder.

Som förberedelse inför kommande lagförslag har SKR genomfört denna inventering av socialtjänstinsatser

Denna kartläggning innebär den första sammanställningen av insatser inom socialtjänsten

- SKR arbetar på olika sätt för att stötta kommunerna inför kommande lagförslag.
- Utifrån kommande lagförslag har det funnits ett behov av att kartlägga vilka insatser som ges i socialtjänsten idag, hur dessa ges och vilka insatser kommunerna eventuellt skulle vilja kunna erbjuda invånarna utan biståndsbeslut vid en eventuell lagändring.
- Det har fram tills denna kartläggning inte funnits någon överblick över vilka insatser som ges inom socialtjänsten.

Arbetet har utgått ifrån tre frågeställningar

Kartläggningen har utgått ifrån tre frågeställningar där den första var av metodologisk karaktär och gav förutsättningar för de andra två:

- 1. Vilka är de kända insatserna inom socialtjänsten och hur ska dessa kategoriseras för att kartläggningen ska kunna genomföras?**

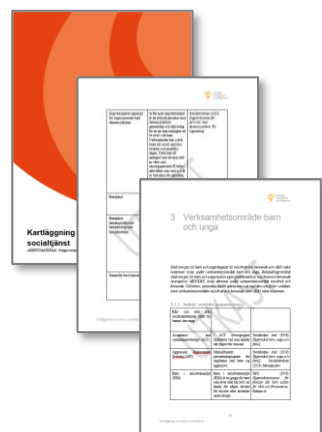
Utifrån den första frågeställningen togs en enkät fram med syfte att besvara ytterligare två frågeställningar;

- 2. Vilka insatser erbjuds inom var och en av Sveriges 290 kommuner och i vilken form erbjuds de?**
- 3. Vilka önskemål finns bland kommunerna avseende att ge insatser utan biståndsbeslut i framtiden?**

Arbetet har genomförts i två delar

1. Sammanställning av insatser inom socialtjänsten

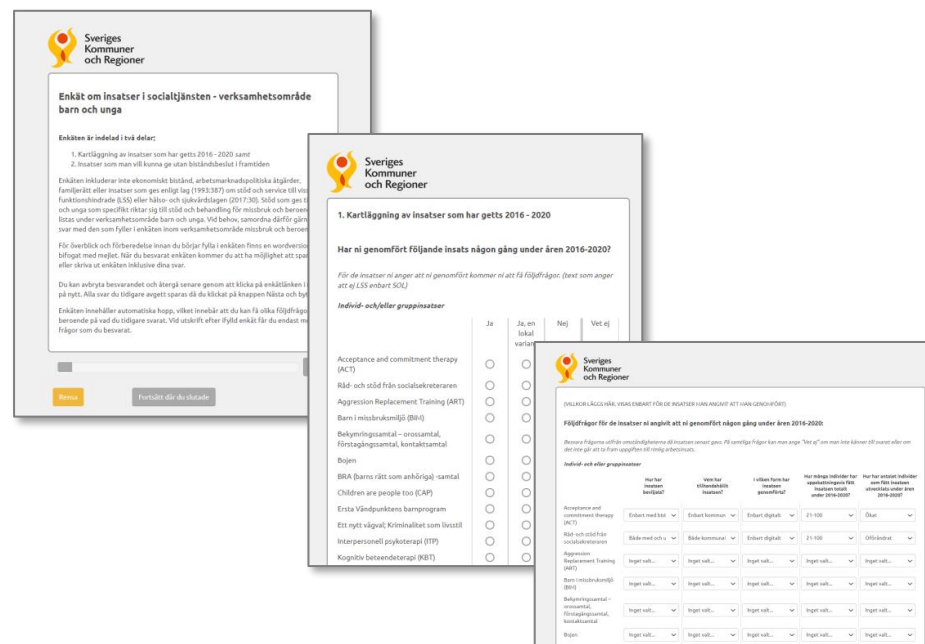

Per verksamhetsområde

- Barn och unga
- Äldre
- Funktionshinder
- Missbruk och beroende
- Socialpsykiatri
- Våld i nära relationer

Källor: SBU, Socialstyrelsen, RSS nätverken, IVO, kommuner

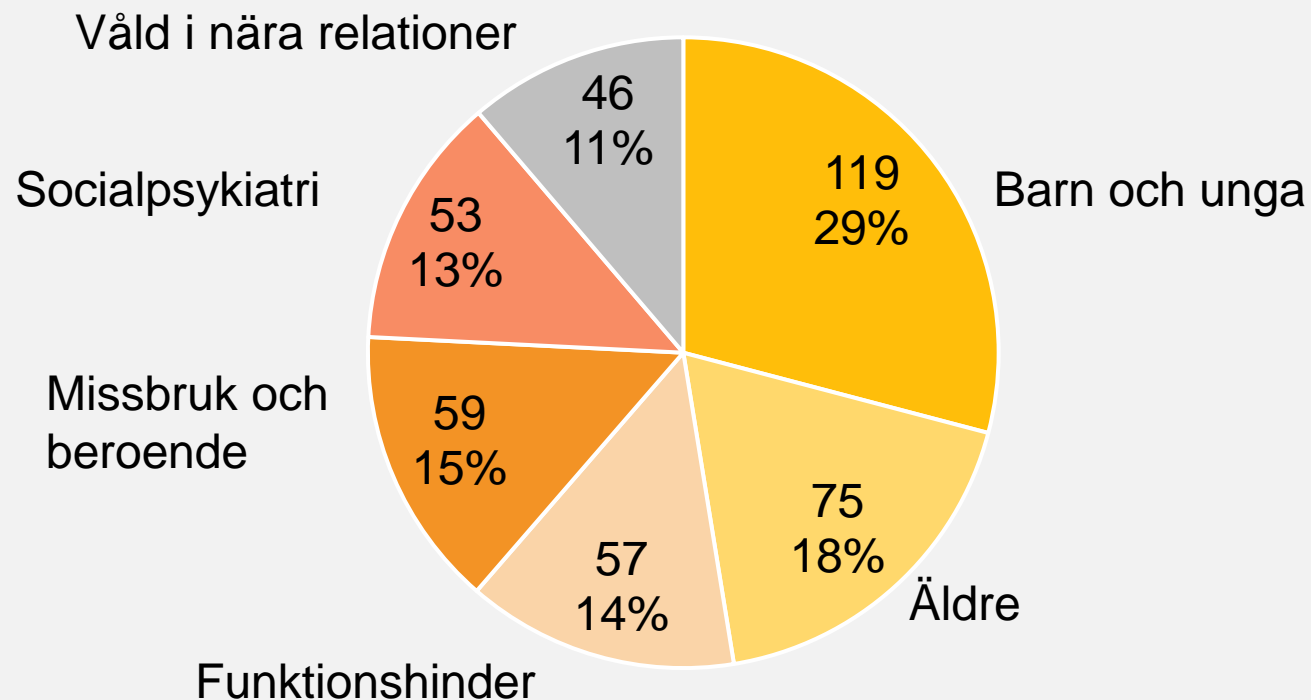
2. Enkäter – till landets kommuner

Drygt 400 möjliga insatser identifierades i sammanställningen

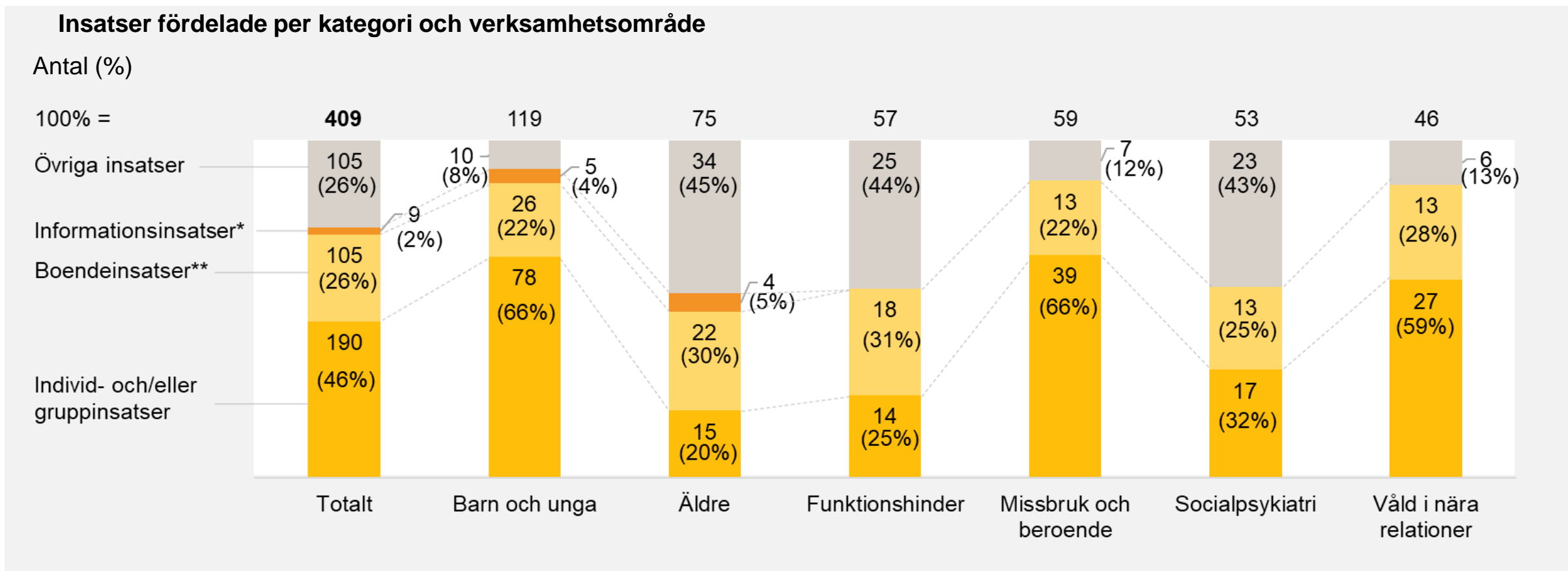
Antal insatser per verksamhetsområde

100% = 409 insatser

Fördelning av insatser per verksamhetsområde

* Informations- och utbildningsinsatser

** Boendeinsatser / placeringsinsatser / boendeformer/insatser i boendet / insatser under placering

Sammanställningen över kartlagda insatser låg till grund för de sex enkäter som skickades till kommunerna

Enkäter togs fram för sex olika verksamhetsområden:

- *Barn och unga*
- *Äldre*
- *Funktionshinder*
- *Missbruk och beroende*
- *Socialpsykiatri*
- *Våld i när relationer*

Enkäterna syftade till att inventera vilka av de kartlagda insatserna som kommunerna erbjudits till invånarna åren 2016-2020. Kommunerna fick även besvara vilka insatser som givits fysiskt/digitalt, i kommunal/enskild regi samt vilka som getts med/utan biståndsbeslut. Slutligen fick kommunerna besvara om de vid en framtida lagändring skulle vilja ge insatser utan biståndsbeslut.

Enkäterna skickades till samtliga kommuner i Sverige, samt Stockholms stadsdelsområden, 1 oktober 2021. Såväl kommunerna som stadsdelsområdena benämns genomgående som kommuner i denna rapport. Kommunerna hade sex veckors svarstid.

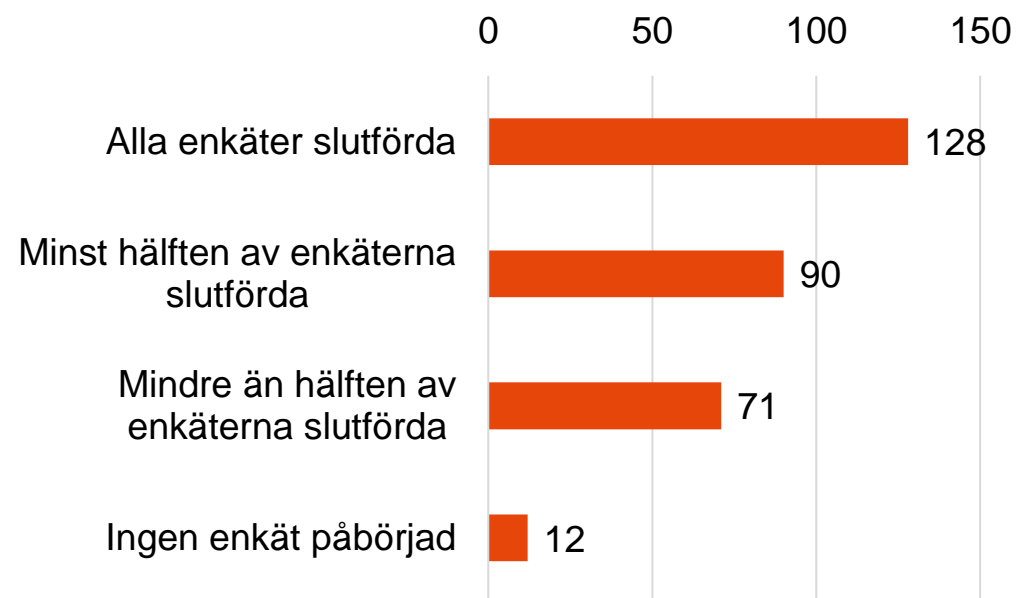
Not: Kartläggningen syftar till att få en översikt över alla typer av insatser som ges av kommunerna utifrån socialtjänstlagen (2001:453), utom försörjningsstöd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder. (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade omfattas inte.

Insatser enligt lag

En majoritet av Sveriges kommuner besvarade enkäterna

- Svarefrekvensen för enkäten har varit hög och en majoritet av kommunerna har inkommit med svar.
- Varje enkät har besvarats av omkring 200 kommuner och totalt har 128 kommuner slutfört samtliga sex enkäter.
- Den enkät som besvarats av minst antal kommuner är verksamhetsområde funktionshinder med 200 slutförda enkäter, eller 67 procent av samtliga kommuner. Enkäten för verksamhetsområde äldre har besvarats av flest kommuner där 232, eller 77 procent, av samtliga kommuner slutfört hela enkäten.

Översikt över inkomna enkätsvar

I denna rapport presenteras resultaten av enkäterna på länsnivå

Två underlag har tagits fram för respektive län

- Denna analysrapport i powerpoint-format med resultat i form av grafer och tabeller på länsnivå. Vissa resultat presenteras även på kommunnivå.
- En tillhörande sammanställning av resultatet för de sex verksamhetsområdena i Excel-format. Excel-filen presenterar samtliga insatser som kartlades genom enkäterna och redovisar resultat för dessa på kommunnivå.

Analysrapport i powerpoint-format

The image is a screenshot of an Excel spreadsheet. It displays a complex table with multiple columns and rows of data. The table appears to be organized into sections, possibly representing different categories or time periods. The data is presented in a standard grid format with alternating light and dark rows for readability.

Resultatredovisning i excel-format

Resultaten bör tolkas med försiktighet

Observera att de resultat som presenteras i denna rapport och i tillhörande excelfil inte ger en fullständig bild av insatsutbudet i länets kommuner. De bör därför tolkas med försiktighet och snarare användas för att initiera dialog kring socialtjänstens verksamhet.

- Kvalitet på enkätsvar har varierat och vissa kommuner har endast besvarat delar av enkäterna.
- Det är inte säkert att den som besvarat enkäterna har en fullständig bild av kommunens verksamhet. I vissa fall har en och samma person besvarat alla sex enkäter, medan enkäterna i vissa fall har skickats ut till olika verksamheter att besvara.
- Generellt observeras fler fullständiga svar för verksamhetsområden barn och unga, äldre samt våld i nära relationer.

Vid redovisning av resultat har följande avgränsningar gjorts

Antal slutförda enkäter

Vid beräkning av antalet kommuner som fullföljt (slutfört) respektive enkät användes antalet kommuner som nått till den sista eller näst sista sidan i enkäten.

Minst vanliga insatser

Vid beräkning av de tio minst vanliga insatserna som ges per verksamhetsområde har endast de insatser som ges av minst en kommun inkluderats. De insatser som inte ges av någon kommun har exkluderats från analysen.

Medelvärden

Beräkning av medelvärde har utgått från antalet kommuner som har besvarat respektive enkät. De kommuner som inte har besvarat (ej påbörjat) en enkät (eller delområde av enkät) har exkluderats från analysen.

2

Övergripande insikter – nationell nivå

Vid analys på nationell nivå framkommer ett antal gemensamma teman för de olika verksamhetsområdena

Det finns stora variationer i antal insatser som genomförs i kommunerna – oavsett verksamhetsområde. Variationerna är störst inom området barn och unga. Överlag genomförs fler insatser i storstäder och storstadsnära kommuner.

Majoriteten av insatserna genomförs i kommunal regi. Inom vissa verksamhetsområden är enskilda utförare vanligare, exv. inom våld i nära relationer. Det är också vanligare med enskilda utförare i storstäder eller storstadsnära kommuner.

Den sammanställning av insatser som genomförts fångar en stor del av insatsutbudet. Dock finns inom alla områden kommuner som anger att de ger ytterligare insatser. Andelen som ger ytterligare insatser är störst inom barn och unga (40 %).

Inom samtliga verksamhetsområden ges insatser utan biståndsbeslut. Andel insatser som enbart ges utan biståndsbeslut varierar mellan verksamhetsområden och är högst för äldre. En typ av insats som ofta ges utan biståndsbeslut är generella stödsamtal.

Relativt få insatser erbjuds endast digitalt. Dock ges en del av insatserna både i fysisk och digital form. Rådgivning och stöd eller stödsamtal utan särskild manual genomförs ofta i både fysisk och digital form.

Det finns en efterfrågan på att ge insatser utan biståndsbeslut givet en framtida lagändring. Andel kommuner som vill ge insatser utan biståndsbeslut är högst inom området barn och unga (81 %) och lägst inom området funktionshinder (45 %).

Not: Baseras på analys av samtliga kommuners inkomna svar från alla sex verksamhetsområden
Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

3

Resultat för verksamhetsområde äldre

Svarsfrekvens för enkät: verksamhetsområde äldre

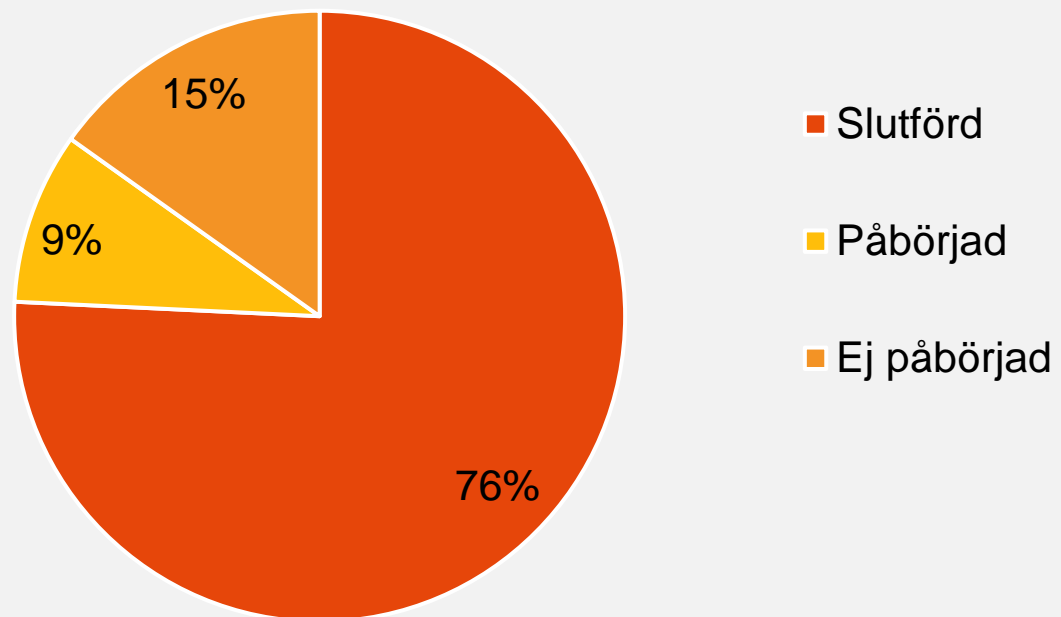
28

Kommuner besvarade enkäten

25

Kommuner fullföljde hela enkäten

Fördelning av inkomna svar inom verksamhetsområde äldre

Insatsutbud

Insatsutbud: verksamhetsområde äldre

44

av de 75 kartlagda insatserna har i
genomsnitt erbjudits inom området
äldre 2016-2020

40%

av kommunerna uppger att de ger
ytterligare insatser

32

av de 75 kartlagda insatserna erbjuds i
den kommun som erbjuder minst antal
insatser inom området äldre 2016-2020*

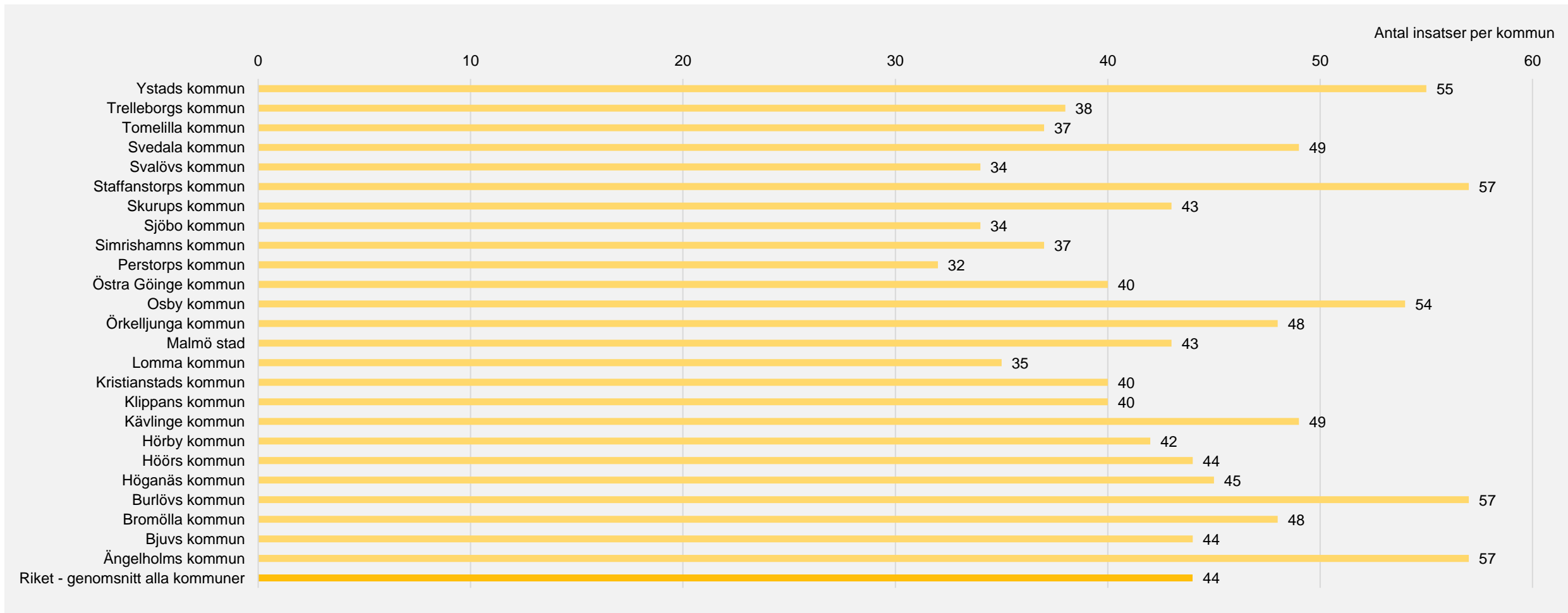

57

av de 75 kartlagda insatserna erbjuds i
den kommun som erbjuder störst antal
insatser inom området äldre 2016-2020*

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)
* Av de kommuner som angett att de slutfört enkäten

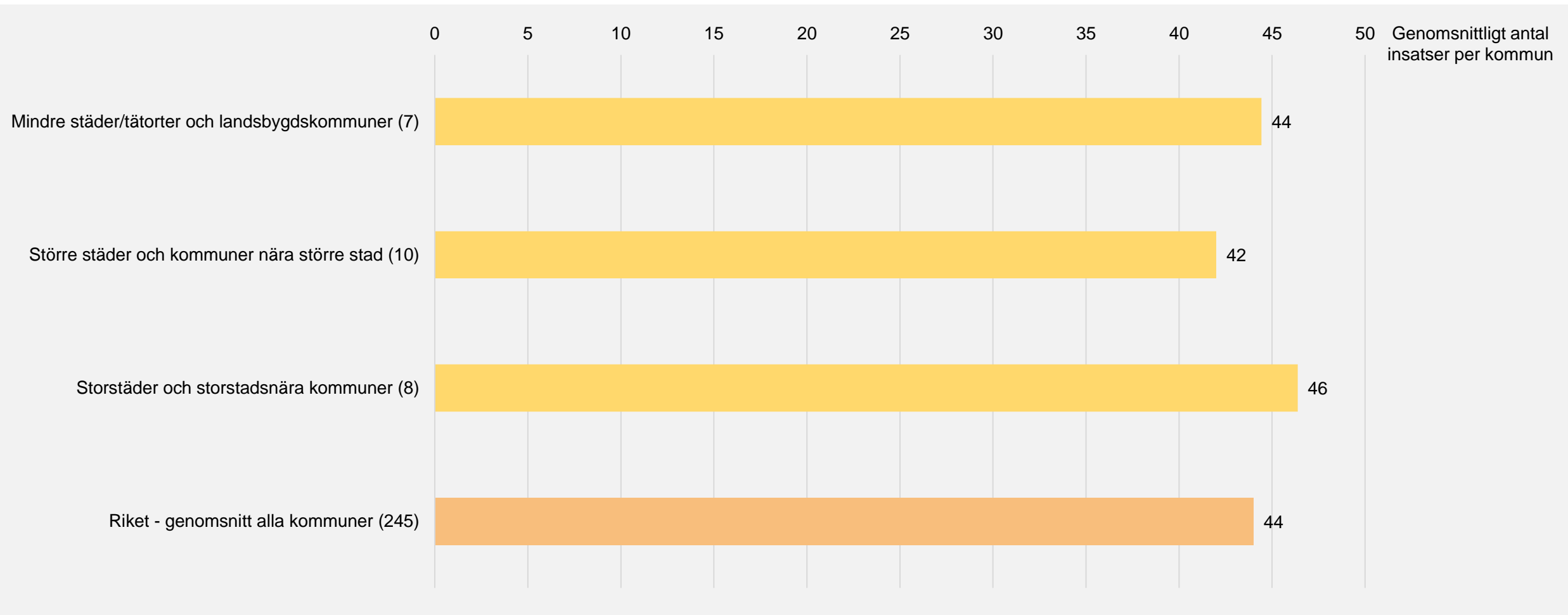
Antal insatser inom området äldre som ges i respektive kommun

Not: Avser antal insatser som kommunerna uppgett att de erbjudit under åren 2016-2020 utifrån den lista av de 75 insatser som ingick i enkäten "Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)" för området äldre. Antal svarande kommuner i riket är 245 kommuner. Endast de kommuner som har lämnat ett svar visas i denna graf.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Genomsnittligt antal insatser inom området äldre uppdelat på huvudgrupp

Not: Avser antal insatser som kommunerna uppgett att de erbjudit under åren 2016-2020 utifrån den lista av de 75 insatser som ingick i enkäten "Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)" för området äldre.
Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

De tio vanligaste av de kartlagda insatserna

Insatser	Andel kommuner som erbjuder insatsen	Antal kommuner som erbjuder insatsen	Antal kommuner som svarat
Avlösning genom dagverksamhet*	100%	25	25
Trygghetslarm	100%	25	25
Dagverksamhet anpassad för personer med demenssjukdom	100%	25	25
Hemtjänst	100%	25	25
Växelvård/ korttidsboende	100%	25	25
Information om anhörigstöd / anhörigperspektiv	100%	25	25
Avlösning i hemmet*	100%	25	25
Särskilt boende, vård- och omsorgsboende	100%	25	25
Särskilt boende, vård och omsorgsboende anpassat för personer med demenssjukdom	100%	25	25
Personliga omvårdnadsinsatser	100%	24	24

Not: Insatserna är ordnade efter hur många kommuner som erbjuder insatsen. Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

De tio minst vanliga av de kartlagda insatserna

Insatser	Andel kommuner som erbjuder insatsen	Antal kommuner som erbjuder insatsen	Antal kommuner som svarat
Telefoneringshjälpmedel och hjälpmedel för andra former av telekommunikation	4%	1	24
Rösthjälpmedel	4%	1	24
Hörselinstruktör	8%	2	24
Dagverksamhet anpassad för yngre personer med demenssjukdom	13%	3	24
Biståndsbedömt trygghetsboende och /eller servicehus	13%	3	24
Syninstruktör	13%	3	24
Stödprogram*	18%	4	22
Relationsbaserat stödprogram tillsammans med person med demenssjukdom	16%	4	25
Psykosociala stödprogram i grupp för personer med demenssjukdom	16%	4	25
Stresshantering*	17%	4	23

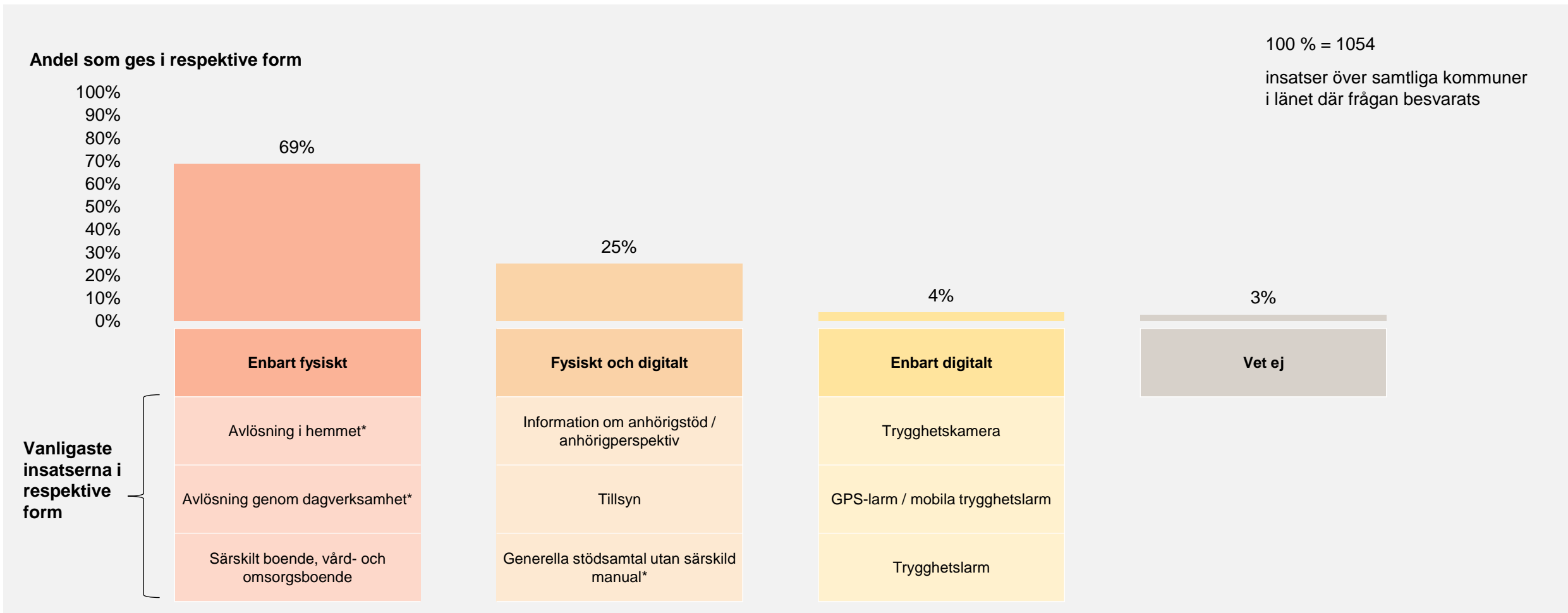
Not: Insatserna är ordnade efter hur många kommuner som erbjuder insatsen. Insatser som inte erbjuds av någon av kommunerna i länet som svarat på enkäten har exkluderats. Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Fysiska och digitala insatser

Fördelning mellan fysiska och digitala insatser, samt de tre vanligaste insatserna i respektive kategori

Not: Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021).

Insatser som oftast ges i fysisk respektive digital form

Vanligast fysisk form

Insats	Andel fysisk form	Antal i fysisk form
Avlösning i hemmet* (25)	100%	25
Avlösning genom dagverksamhet* (25)	100%	25
Särskilt boende, vård- och omsorgsboende (25)	100%	25
Växelvård/ korttidsboende (25)	100%	25
Avlösning genom korttidsboende, respite care, växelvård* (24)	100%	24

Vanligast både fysisk och digital form

Insats	Andel både fysisk och digital	Antal i både fysisk och digital
Information om anhörigstöd / anhörigperspektiv (25)	64%	16
Tillsyn (22)	73%	16
Generella stödsamtal utan särskild manual* (22)	59%	13
Trygghetslarm (24)	54%	13
Generella stödinsatser till anhöriga till demenssjuka* (20)	55%	11

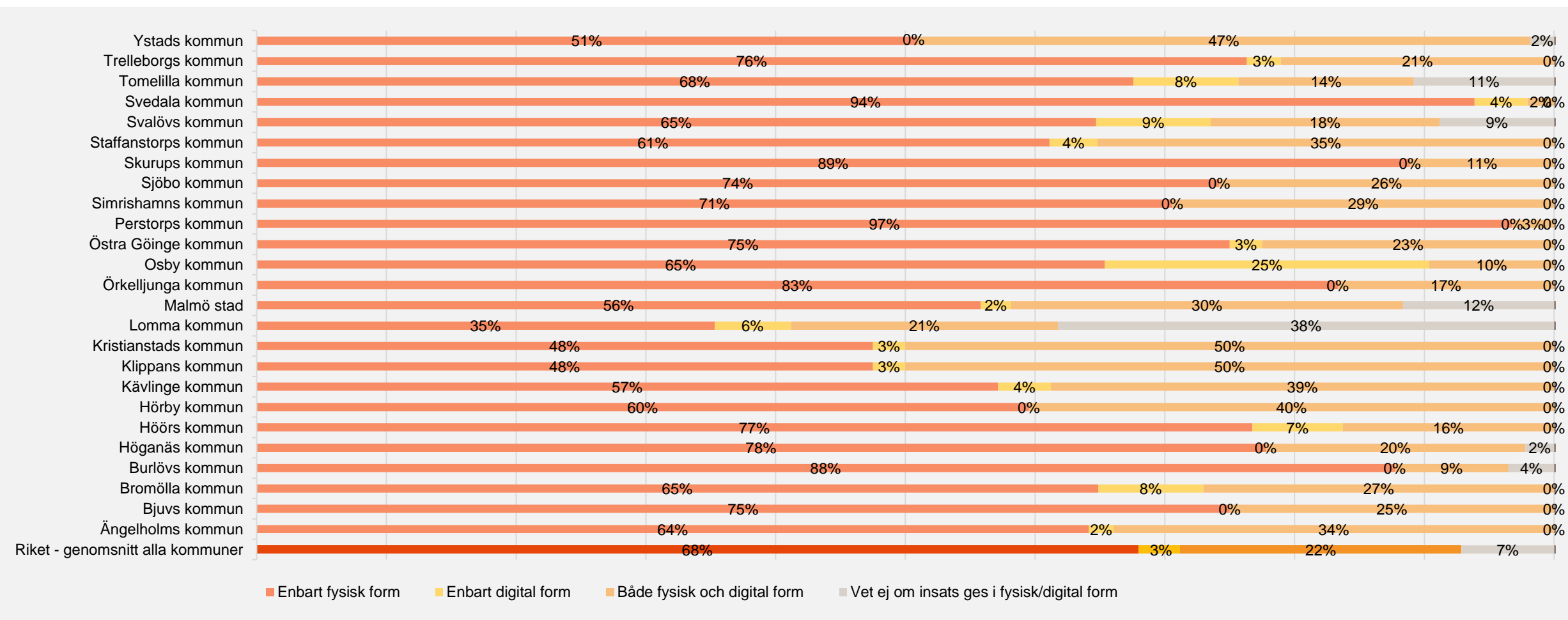
Vanligast digital form

Insats	Andel digital form	Antal i digital form
Trygghetskamera (16)	63%	10
GPS-larm / mobila trygghetslarm (21)	33%	7
Trygghetslarm (24)	21%	5
Annan trygghetsskapande insats (14)	21%	3
Fallsensorer (13)	23%	3

Not: Antal svarande kommuner anges i parentes. Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Fördelning av insatser som ges fysiskt respektive digitalt uppdelat på kommun

Not: Antal svarande kommuner i riket är 245 kommuner. Endast de kommuner som har lämnat ett svar visas i denna graf.

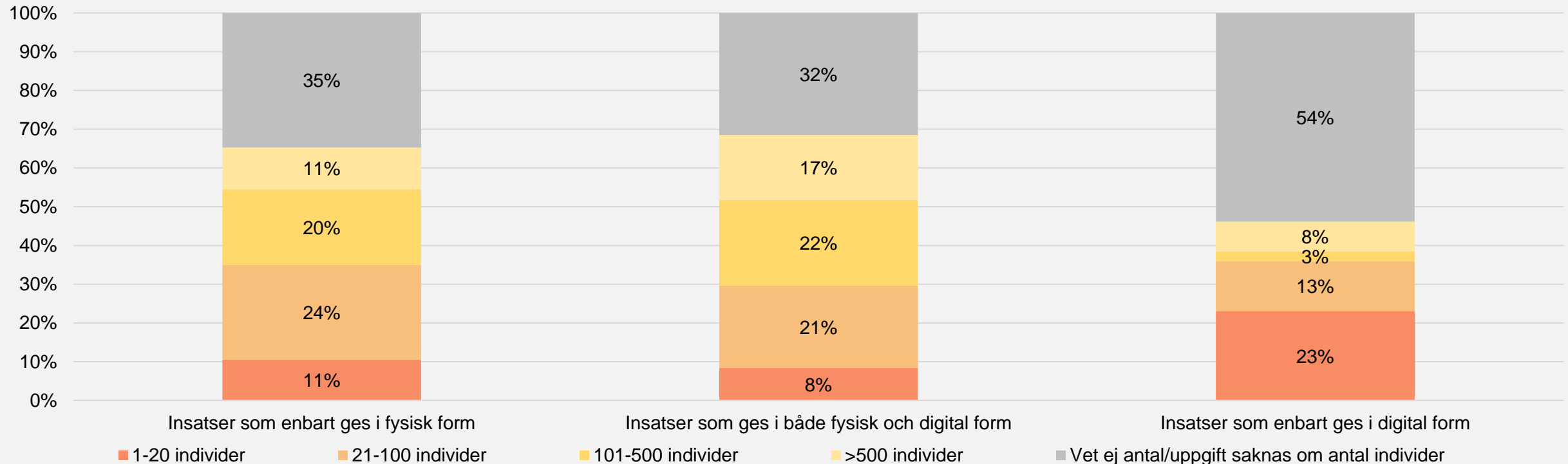
Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Fördelning av antalet individer som tar del av insatser som ges i fysisk eller digital form

100 % = 723
insatser i kommunerna som uppges endast ges i fysisk form

100 % = 263
insatser i kommunerna som uppges ges både i fysisk och digital form

100 % = 39
insatser i kommunerna som uppges endast ges i digital form

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

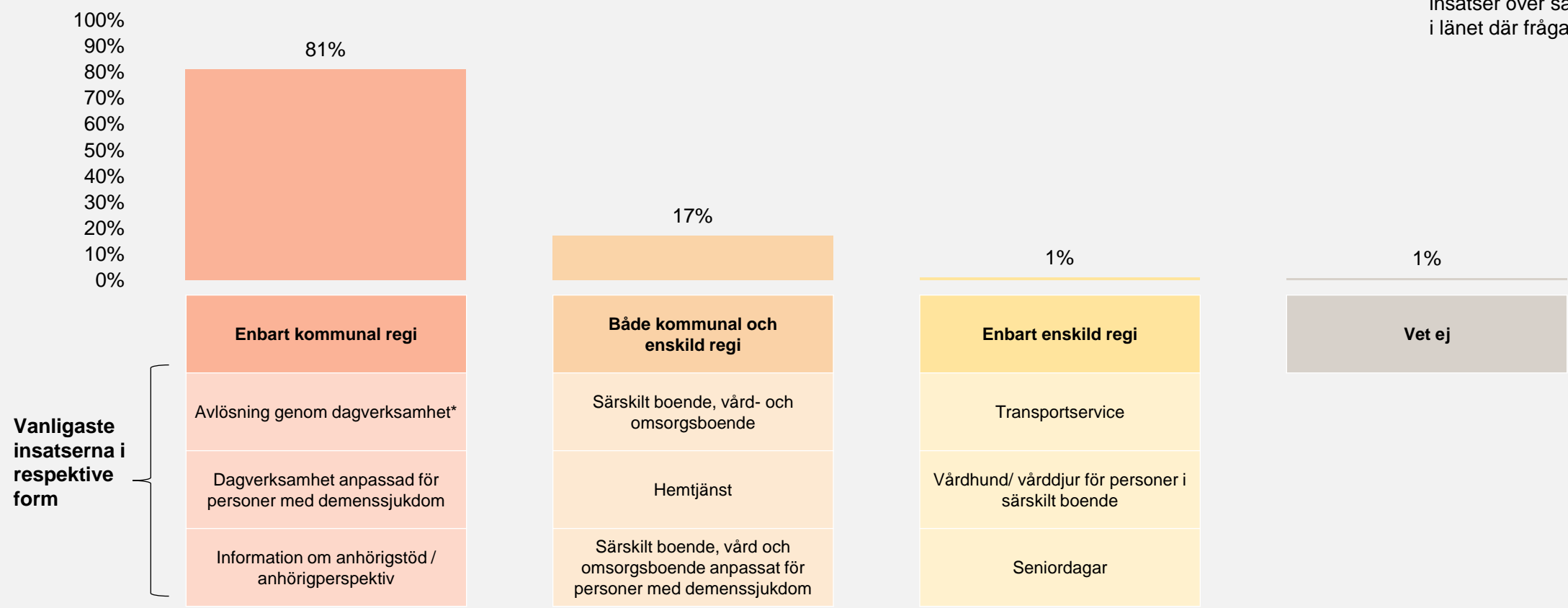
Insatser inom kommunal och enskild regi

Fördelning mellan insatser som ges i kommunal eller enskild regi, samt de tre vanligaste insatserna i respektive kategori

Andel som ges i respektive regi

100 % = 1075

insatser över samtliga kommuner i länet där frågan besvarats

Not: Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Insatser som oftast ges i kommunal respektive enskild regi

Vanligast kommunal regi

Insats	Andel kommunal regi	Antal kommunal regi
Avlösning genom dagverksamhet* (25)	96%	24
Dagverksamhet anpassad för personer med demenssjukdom (25)	96%	24
Information om anhörigstöd / anhörigperspektiv (25)	96%	24
Generella anhöriggrupper utan särskild manual* (23)	100%	23
Generella stödsamtal utan särskild manual* (22)	100%	22

Vanligast både kommunal och enskild regi

Insats	Andel kommunal och enskild	Antal kommunal och enskild
Särskilt boende, vård- och omsorgsboende (25)	56%	14
Hemtjänst (24)	54%	13
Särskilt boende, vård och omsorgsboende anpassat för personer med demenssjukdom (24)	50%	12
Generella serviceinsatser (19)	63%	12
Hjälp att genomföra ärenden (18)	44%	8

Vanligast enskild regi

Insats	Andel enskild regi	Antal enskild regi
Transportservice (6)	33%	2
Vårdhund/ vårddjur för personer i särskilt boende (9)	22%	2
Seniordagar (16)	6%	1
Digitala vårddjur (12)	8%	1
Annan trygghetsskapande insats (14)	7%	1

Not: Antal svarande kommuner anges i parentes. Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

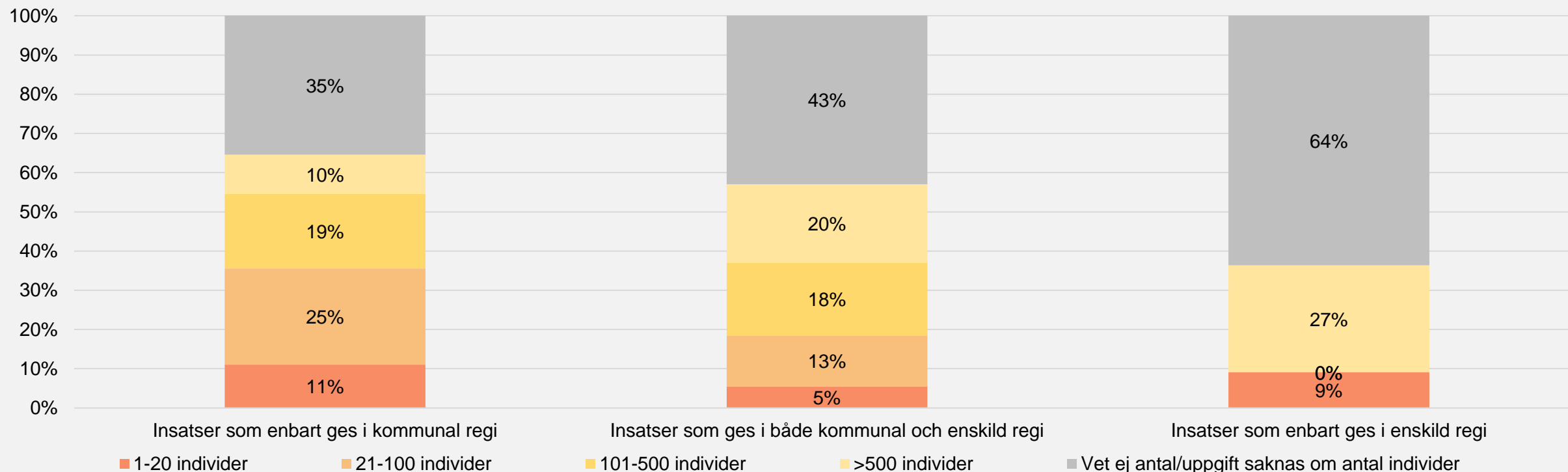

Fördelning av antalet individer som tar del av insatser som ges i kommunal eller enskild regi

100 % = 872
insatser i kommunerna som uppges endast ges i kommunal regi

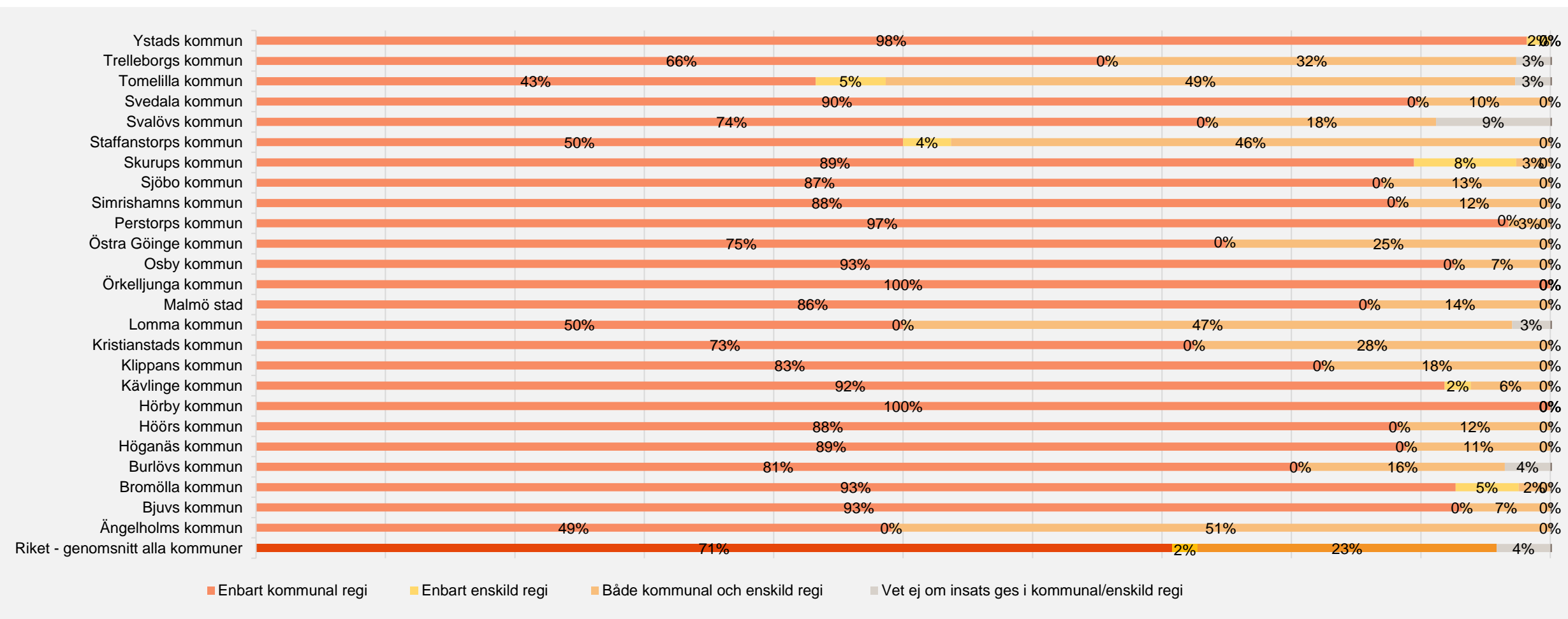
100 % = 184
insatser i kommunerna som uppges ges i både kommunal och enskild regi

100 % = 11
insatser i kommunerna som uppges endast ges i enskild regi

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

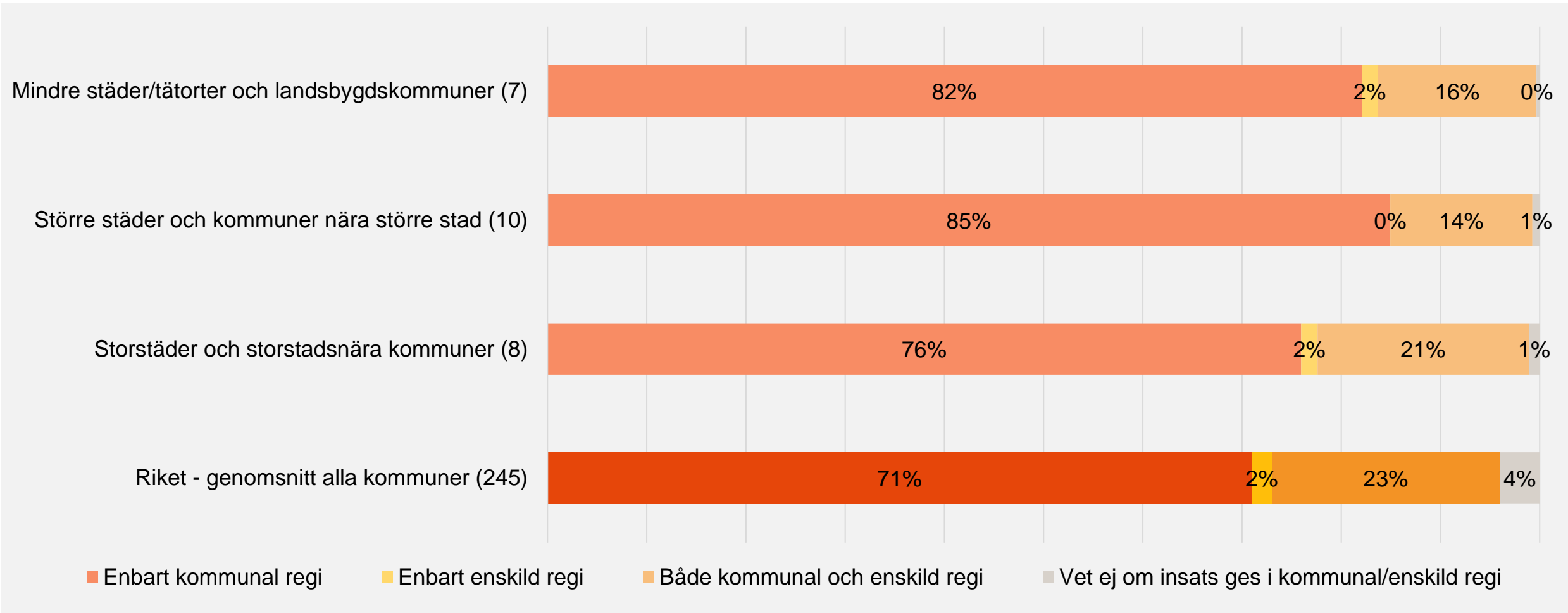
Fördelning mellan insatser som ges i kommunal eller enskild regi, samt de tre vanligaste insatserna i respektive kategori

Not: Antal svarande kommuner i riket är 245 kommuner. Endast de kommuner som har lämnat ett svar visas i denna graf.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Fördelning mellan kommunal och enskild regi uppdelat på huvudgrupp

Not: Antal svarande kommuner anges i parentes.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

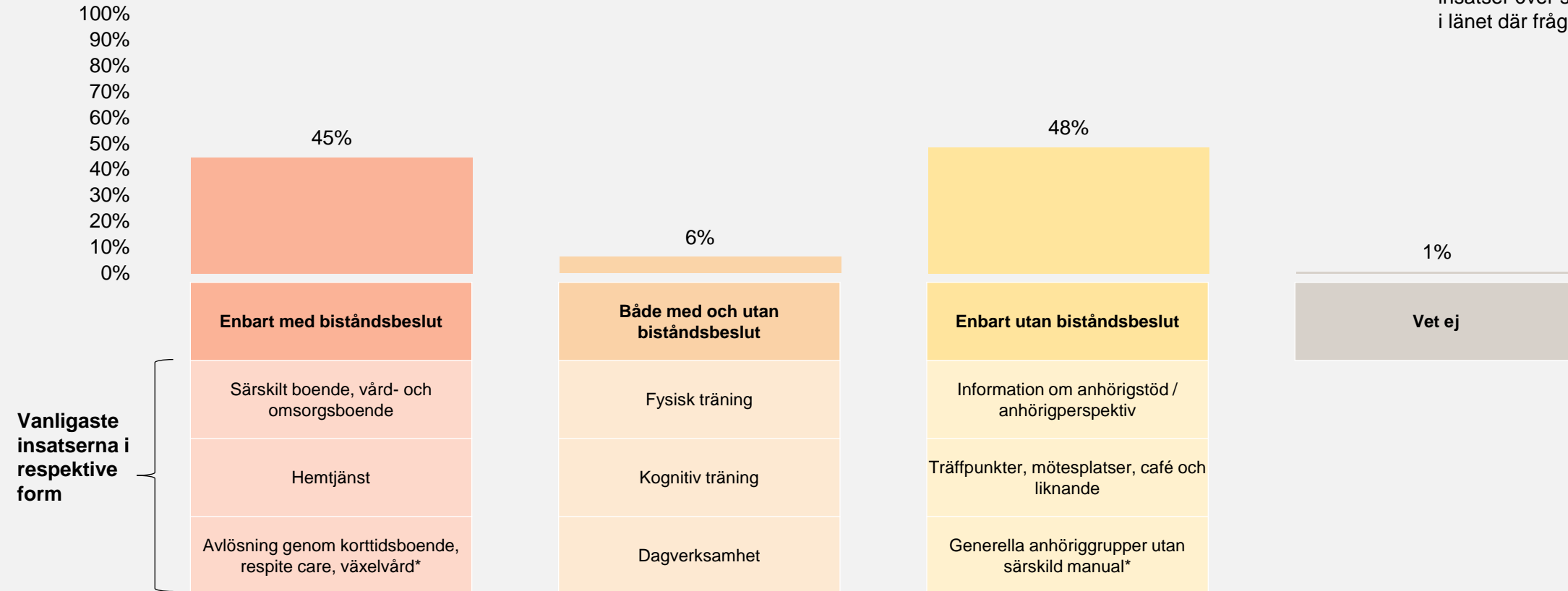
Insatser som genomförs med eller utan biståndsbeslut

Fördelning mellan insatser som ges med respektive utan biståndsbeslut, samt de tre vanligaste insatserna i respektive kategori

Andel som ges med/utan biståndsbeslut

100 % = 1064

insatser över samtliga kommuner i länet där frågan besvarats

Not: Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Insatser som oftast ges med respektive utan biståndsbeslut

Vanligast enbart med biståndsbeslut

Insats	Andel med biståndsbeslut	Antal med biståndsbeslut
Särskilt boende, vård- och omsorgsboende (25)	100%	25
Hemtjänst (25)	96%	24
Avlösning genom korttidsboende, respite care, växelvård* (24)	100%	24
Växelvård/ korttidsboende (24)	100%	24
Personliga omvårdnadsinsatser (24)	100%	24

Vanligast både med och utan biståndsbeslut

Insats	Andel med och utan biståndsbeslut	Antal med och utan biståndsbeslut
Fysisk träning (23)	35%	8
Kognitiv träning (12)	42%	5
Dagverksamhet (11)	27%	3
Kontaktperson (17)	18%	3
Fallsensorer (13)	15%	2

Vanligast enbart utan biståndsbeslut

Insats	Andel utan biståndsbeslut	Antal utan biståndsbeslut
Information om anhörigstöd / anhörigperspektiv (25)	96%	24
Träffpunkter, mötesplatser, café och liknande (24)	96%	23
Generella anhöriggrupper utan särskild manual* (23)	96%	22
Fixarservice, fixartjänst, fixar-Malte (21)	95%	20
Generella stödinsatser till anhöriga till demenssjuka* (21)	95%	20

Not: Antal svarande kommuner anges i parentes. Insatser markerade med * avser insatser till anhöriga.

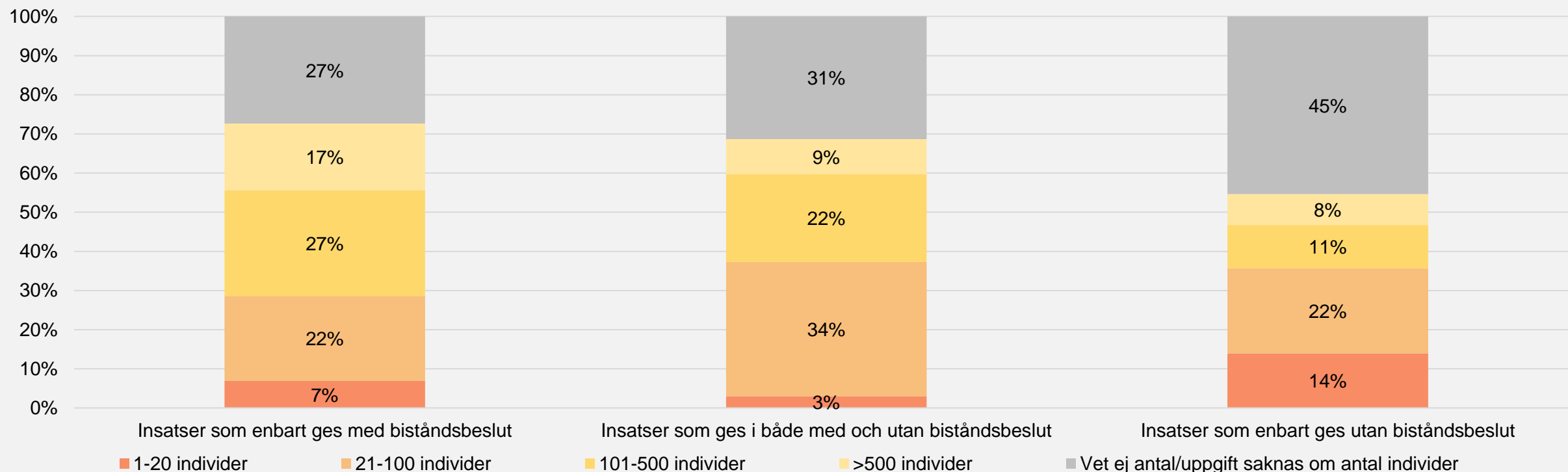
Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Fördelning av antalet individer som tar del av insatser som ges med eller utan biståndsbeslut

100 % = 475
insatser i kommunerna som uppges endast ges med biståndsbeslut

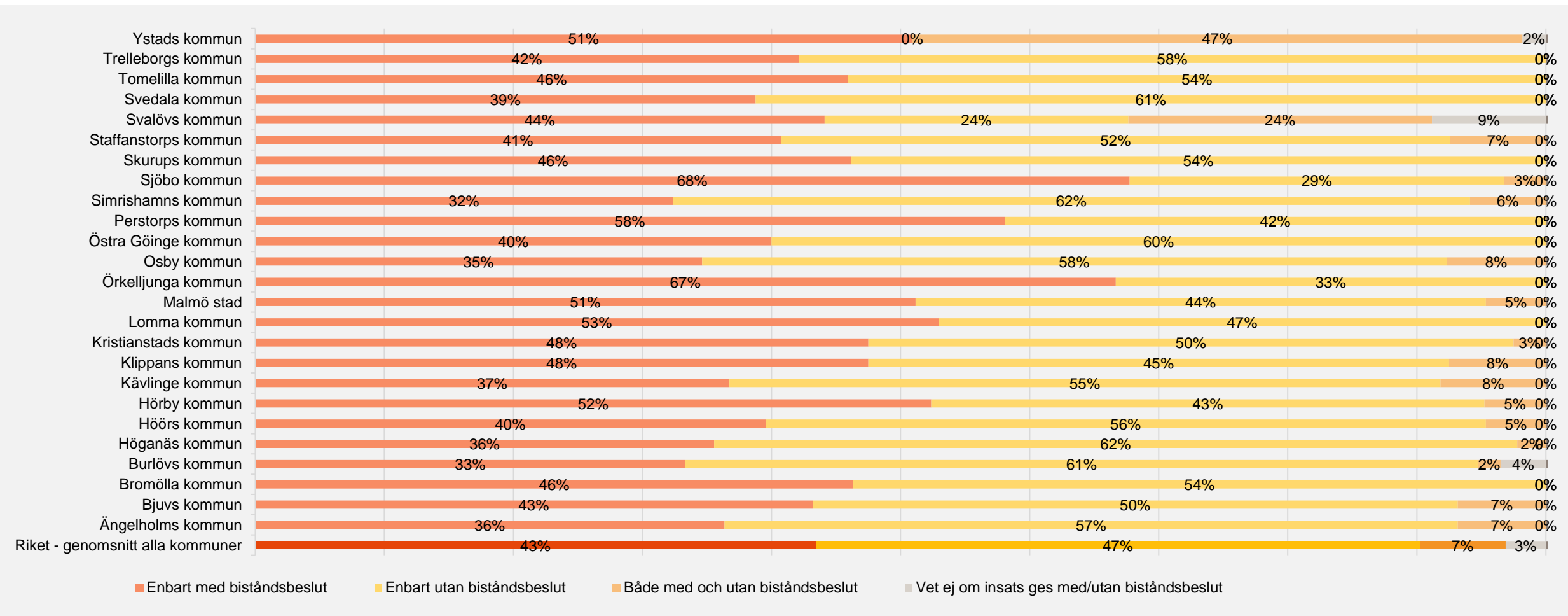
100 % = 67
insatser i kommunerna som uppges ges både med och utan biståndsbeslut

100 % = 516
insatser i kommunerna som uppges endast ges utan biståndsbeslut

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Fördelning av insatser som ges med respektive utan biståndsbeslut uppdelat på kommun

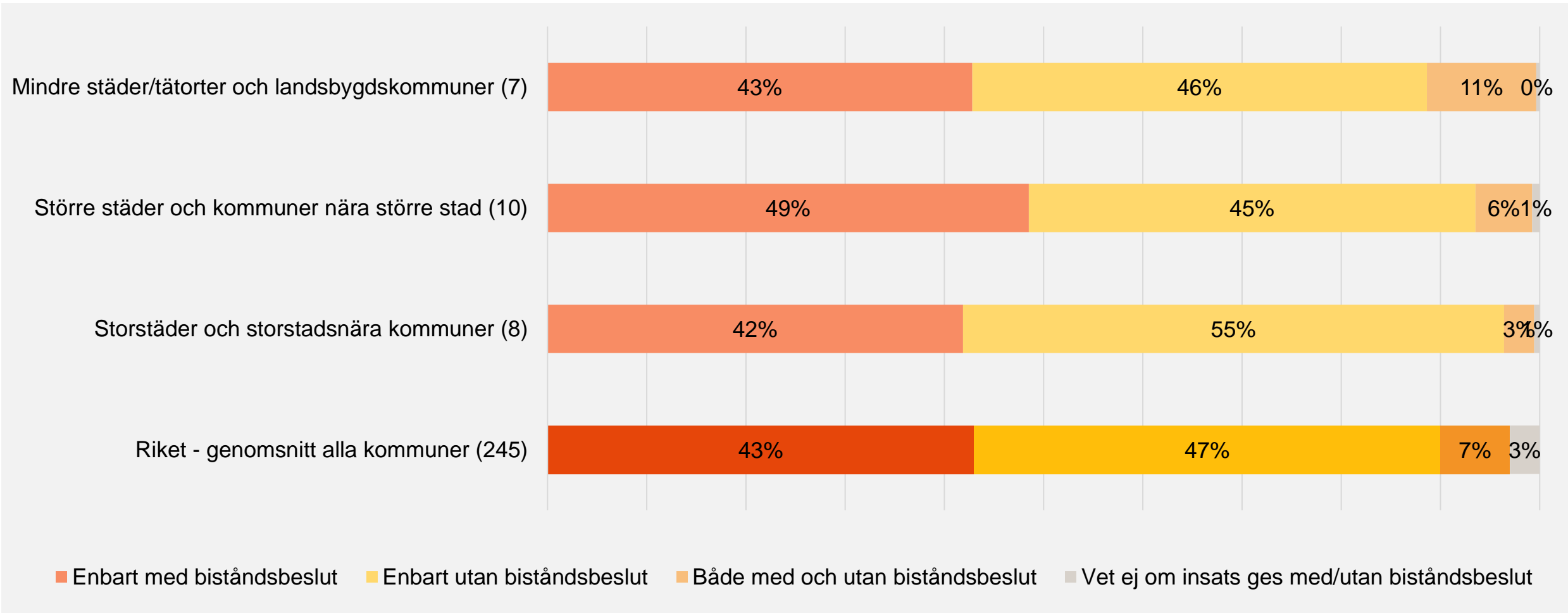

Not: Antal svarande kommuner i riket är 245 kommuner. Endast de kommuner som har lämnat ett svar visas i denna graf.

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Fördelning mellan insatser som ges med och utan biståndsbeslut uppdelat på huvudgrupp

Not: Antal svarande kommuner anges i parentes.

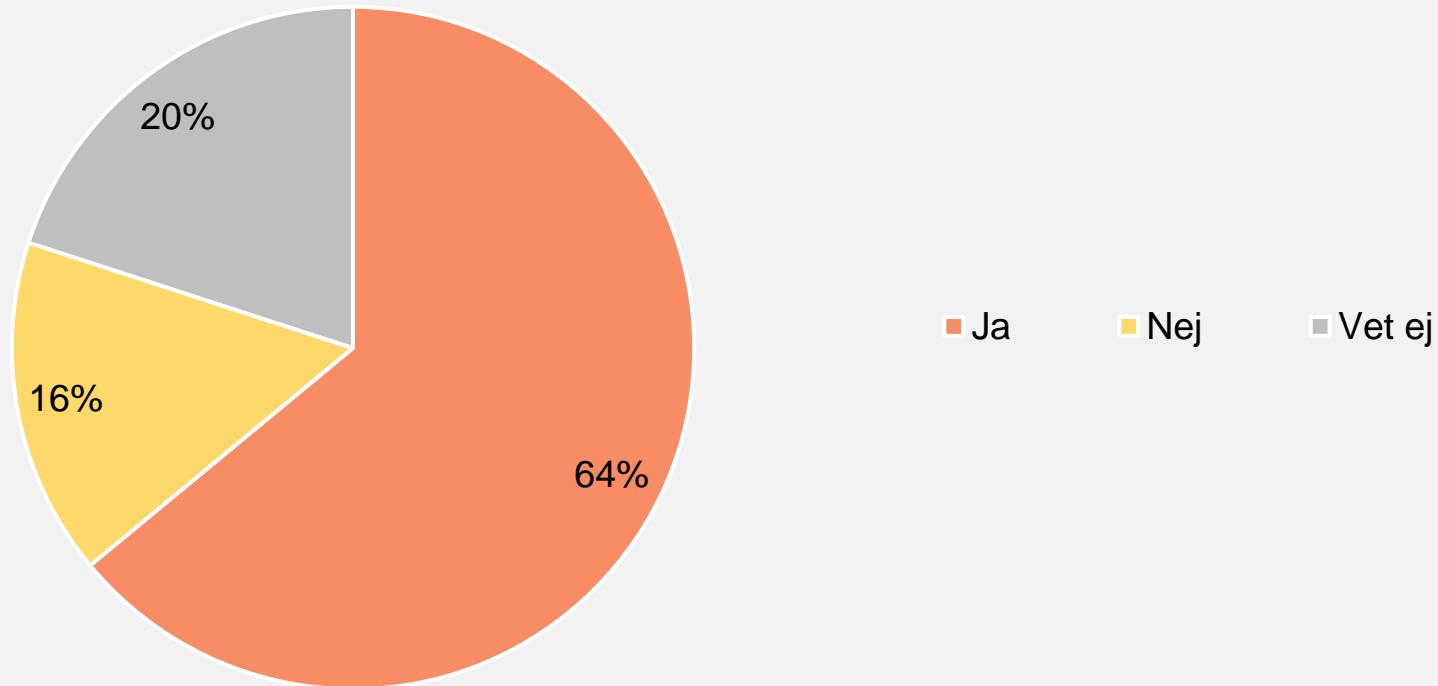
Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Andel kommuner som vill ge insatser utan biståndsbeslut, givet att en lagändring möjliggjorde detta

Om det sker en lagändring som möjliggör att kommunen erbjuder insatser utan biståndsbeslut, skulle ni vilja ge någon eller några insatser utan biståndsbeslut?

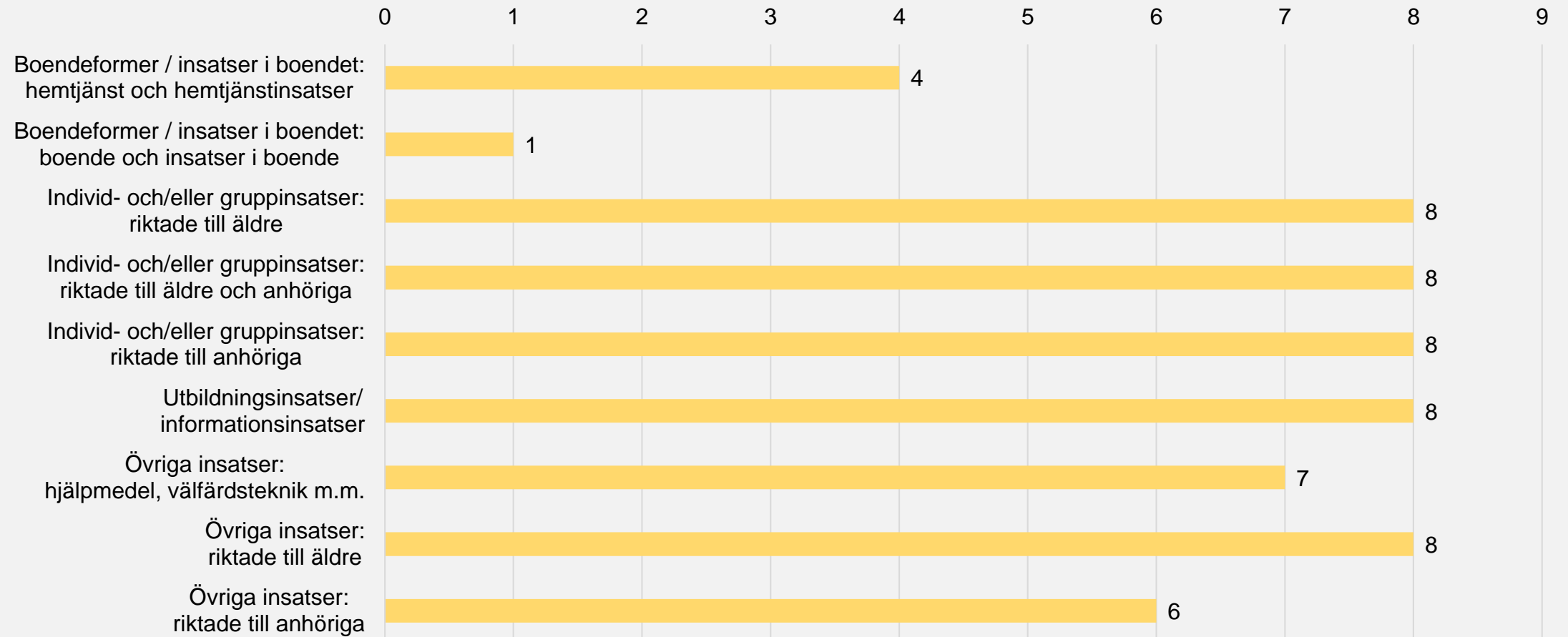
100 % = 25

kommuner i länet som besvarat frågan

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

Antal kommuner som skulle vilja ge insatser utan biståndsbeslut i respektive insatskategori

Källa: Enkät: Kartläggning av socialtjänstens insatser i Sveriges kommuner (2021)

